

Sritis ir tikslai:

- Seka vieną paliepiamą:
 - pagal kontekstą;
 - be konteksto;
 - nepažįstamoje aplinkoje;
 - su mažiau pažįstamais kalbėtojais.

Veikla

Pagal kontekstą

- Jūsų vaiko kasdieninė veikla suteikia jam daugybę naudingų užuominų apie tai, ką jūs jam sakote. Kai esate su paltu, laikote mašinos raktelius ir liepiate vaikui autis batus ir pasiimti striukę, jis žino, ką jūs sakote iš konteksto, iš to, ką jūs darote. Jis mato jus su paltu ir kad esate pasiruošę išeiti. Tai tarpsnis, kai vaikas pradeda mokytis suprasti kalbą. Jūsų darbas šiame lygmenyje – užtikrinti, kad kalbėtumėte apie tai, ką darote, ir kad teikiate vaikui taisyklingą, aiškią kalbą vieno metro atstumu nuo jo.

Be konteksto

- Po to, kai išmokysite vaiką kasdieninės veiklos kalbos, galite tikėtis, kad jis supras panašias frazes be konteksto, padedančio supratimui. Minėtame pavyzdyje, prieš pat pasiimant savo paltą, rankinę ir raktelius, jūs turite liepti vaikui pasiimti savo batus ir striukę, nes atėjo laikas eiti į mašiną. Vaikas turėtų gebėti vykdyti nurodymą net ir be konteksto.

Nepažįstamoje aplinkoje su mažiau pažįstamais kalbėtojais

- Kiekvienas tikslas, pagal kurį dirbate su vaiku, turėtų būti perkeltas į situacijų ir kontekstų įvairovę. Nors ir labai smagu matyti, kai jūsų vaikas supranta vis daugiau ir daugiau jūsų sakomos informacijos, turite siekti perkelti jo gebėjimus į naujas situacijas su mažiau pažįstamais kalbėtojais. Jūsų vaikas supras jus geriau, nei bet kas kitas todėl, kad jūs su juo kalbatės ir jį mokote kiekvieną dieną. Labai svarbu duoti vaikui galimybę išgirsti ir kitus žmones. Galite palengvinti šį procesą, papasakodami seneliams, draugams, ikimokyklinių įstaigų mokytojams ir kitiems, ką jūsų vaikas jau supranta, ir ko jie gali iš jo tikėtis.

Data	Ką jūsų vaikas darė?

Sritis ir tikslai:

- Pradedą suprasti ir atsakyti į taip/ne klausimus:
 - linkčiodamas ar purtydamas galvą;
 - imituodamas taip/ne;
 - spontaniškai sakydamas „Taip“ arba „Ne“.

Veikla

Taip/ne klausimai

- Vienas iš dažniausiai pasitaikančių klausimų, kuriuos užduodate savo vaikui: „Ar nori dar?“. Laikui bėgant, tikriausiai perpratote vaiko neverbalinius atsakymus į šį klausimą. Vaikas paprastai nusuka galvą, jei nenori, papurto galvą ar atkiša rankas atsisakydamas. Šią savaitę sujungsime jo neverbalinius atsakymus su tokio tipo klausimais tam, kad pamėgdžiotume žodžius „Taip“ arba „Ne“.

Taip/ne veikla

- Penktąją savaitę mokėte vaiką apie nuosavybę, taigi dabar galite tuo pasinaudoti, mokydami vaiką atsakyti į taip/ne klausimus.

Skalbimas

- Po to, kai skalbiniai yra išskalbti ir išdžiuę, vaikas gali jums padėti juos sulankstyti ir sudėlioti. Imdami kiekvieną rūbą, klauskite vaiko: „*Ar čia tavo?*“ Kai jis papurtys galvą, rodykite jam pavyzdį pamėgdžiojimui: „*Ne, čia ne mano*“ arba „*Taip, tai mano*“.

Žaidimas „Loto“ arba dėlionės

- Loto žaidimui kiekvienas turi lapą su paveikslėliais, sudėkite korteles į maišelį ir sumaišykite jas. Išimkite po vieną kortelę ir klauskite vaiko: „Ar tau reikia ..?“ Tokios pačios kortelės ieškojimas yra puiki pažintinė veikla; ji suteiks vaikui daugybę galimybių su taip/ne atsakymais, pamėgdžioti juos. Tokiu pačiu būdu galite žaisti ir su dėlionėmis. Sudėkite dviejų dėlionių dalis į maišelį, traukite po vieną detalę ir klauskite.

Data	Ką Jūsų vaikas darė?

Sritis ir tikslai:

- Spontaniškai kreipiasi į tėvus balsu (mama, tėtis).
- Spontaniškai kreipiasi į kitus šeimos narius vardais.

Veikla

Atvirkštinės slėpynės

- Šis žaidimas sujungia puikias klausymosi galimybes su galimybe jūsų vaikui daug kartų kviesti šeimos narį vardu.
- Jūs ir vaikas užsidengiate akis ir skaičiuojate iki dešimties, kol tėtis slepiasi. Vaikui atsidengus akis, liepkite vaikui, kad šis turi surasti tėtį. Šaukite tėtį ir klausykitės. Tėčiui išgirdus, kad jį šaukia, jis turi atsakyti: „Aš tave girdžiu“. Modeliuokite vardo šaukimą, kad vaikas pamėgdžiotų ir užtikrinkite, kad kviečiant tėtį jis naudotų garsesnį balsą nei įprastai. Pakvietus tėtį, sakykite vaikui klausytis, kad galėtų išgirsti tėtės atsakymą. Kartokite kvietimą ir klausymąsi tol, kol vaikas ras tėtį.
- Žaiskite šį žaidimą kitų žmonių namuose, taip suteikdami vaikui galimybę išmokti kitų žmonių vardus.

Apsikabinimai ir kutenimai

- Eikite į lauką ir atsistokite su vaiku kelių metrų atstumu nuo močiutės ir tėčio. Naudokite močiutės ir tėčio nuotraukas, rodydami jas po vieną. Prašykite jo pakviesti nuotraukoje rodomą asmenį. Pašaukus tas asmuo žengia vieną didelį žingsnį vaiko link. Ir toliau kvieskite po vieną žmogų, kol kuris nors pasieks ir apkabins, pakutens ir pabučiuos vaiką. Pasakykite močiutei ir tėčiui, kad nežengtų į priekį, jei vaiko balsas per tylus.

Data	Ką Jūsų vaikas darė?

Sritis ir tikslai:

- Taria garsą /ch/, tinkamai iškvėpdamas orą ir be balso.

Veikla

Antrąją savaitę jūs dirbote su garsu /p/, siekdami jį išmokyti tarti kaip duslųjį priebalsį. /ch/ yra tokio paties tipo garsas, tariamas iškvėpiant ir be balso.

Smagūs būdai, mokant tarti garsą /ch/.

Veidrodis

- Prisdėkite veidrodį prie veido ir tarkite garsą /ch/ be balso, ilgai iškvėpdami. Tinkamai ištarus garsą, turėtumėte pamatyti, kad veidrodis aprasojo.

Smagios veiklos kalbos vėblenimui skatinimui

- Užkaskite mažus žaisliukus smėlyje ir po kiekvieno išstarto skiemens jūsų vaikas gali bandyti surasti žaisliuką smėlyje.
- Duokite vaikui po kaladėlę. Kiekvieną kartą jam ištarus skiemenį, statykite jas vieną ant kitos. Ištarus visus – nuverskite statinį.
- Kiekvieną kartą pakartojus, meskite vaikui kamuolį.
- Šokite ant spalvotų popierinių kvadratų ant grindų: vienas šuolis po vieno pakartojimo.
- Supkite vaiką ant sūpynių. Patraukite vaiką atgal per 15 centimetrų už kiekvieną pamėgdžiotą skiemenį. Kai vaikas bus atitrauktas atgal, išgaukite dar vieną pamėgdžiojimą ir paleiskite jį. Sūpynėms nustojus sūptis, pakartokite visą procesą iš naujo.
- Stumkite mašinas žemyn čiuožykla, po vieną mašiną kiekvienam pamėgdžiojimui. Kai nebeliks mašinų, jūsų vaikas turi pamėgdžioti paskutinį skiemenį ir gali nušliuožti susirinkti mašinų.

Data	Ką Jūsų vaikas darė?

2. Audioverbalinės (AV) technikos ir strategijos

- Skatinti spontanišką kalbėjimą.
- Šnibždėjimas kaip būdas akustiškai pabrėžti dusliusius garsus.
- Suprasegmentinių gebėjimų vystymas vaiko balse.
- Klausymo kasdieninėje aplinkoje išplėtimas į bendras aplinkas.

3. Savaitės pasaka: Slėpynės („Hide and Go Seek“ by Robin Cunningham

Martin Educational, Price Milburn and Co. Ltd., Petone, New Zealand, 1987)

- Ši knyga yra smagi jūsų slėpynių žaidimo, skirtos šios savaitės ekspresyviai kalbai lavinti, tąsa. Vaikams patinka skaičiuoti. Taigi, jei jūs įjungsite tai į slėpynių žaidimą, labai greitai išgirsite vaiką pamėgdžiojant jūsų skaičiavimą nuo vieno iki dešimties – su atitinkamais balsiais ir skiemenimis. Žaidimas taip pat suteikia daug kartų kartoti. Jūsų vaikas jau greitai supras ir pradės sakyti: „Kur? Užsimerk. Slėpkis“ ir pan.

4. Savaitės dainelė: „Smagus mažasis klounas“

- Žodžiai: „Cha-cha-cha -cha-cha! Klounas bėgioja.
Cha-cha-cha-cha-cha! Virsta aukštyn kojom!“
- Tai smagi dainelė, padedant tvirtinti ir kartoti garsą /ch/. Taip pat labai smagu kartu su vaiku vaidinti. Kai dainuojate žodžius „aukštyn kojom“, galite ir vaiką apversti kojomis į viršų, o dainuojant „bėgioja“ – galite kartu lakstyti.
- Tikėkitės, kad vaikas pamėgdžios skiemenį „cha“ ir, jei jis praleis /ch/, pašnibždėkite jam „Cha cha cha,“ kad geriau išgirstų /ch/. Šnibždėdami mes padedame vaikui aiškiau išgirsti dusliusius garsus, nes balsis taip pat šnibždamas, taigi jis nemaskuoja švelnaus bebalsio /ch/.
- Skirkite puslapį klounui savo „Garsų knygutėje“. Viena idėja – padaryti skrybėlę ir didelę raudoną nosį tam, kurias vaikas galėtų uždėti ant paveikslėlio. Kiekvieną kartą dainuojant dainelę, vaikui bus įdomu traukti skrybėlę ir nosį iš voko ir uždėti ją klounui.

★ **Patarimas.** Atsiminkite, kad vaikas neturi idealiai pasakyti žodžio, kad jį vertintume kaip žodį.

